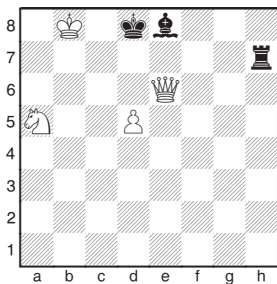

ΛΥΣΕΙΣ - ΣΧΟΛΙΑ

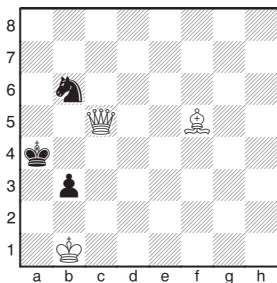
Η σωστή και πλήρης λύση κάθε προβλήματος βαθμολογείται με **5 βαθμούς**. Δίπλα σε κάθε διάγραμμα, πριν από τα σχόλια, φαίνεται με έντονους χαρακτήρες (**bold**) τι πρέπει να γράψει ο λύτης για να πάρει τους αντίστοιχους βαθμούς (μέσα σε αγκύλες).

❶ *K. Nikolov*, 1962 (#2)

1.d6 [5]

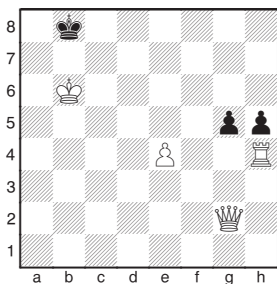
Εύκολο «κλειδί», απειλεί 2.♚c8#. Ενδιαφέρον έχουν οι δύο άμυνες του Μαύρου που εμποδίζουν τη ♚ να πάει στο c8: Το 1...♞d7 κλείνει τον ♘ επιτρέποντας το 2.♜c6# ενώ το 1...♞d7 κλείνει τον ♞ επιτρέποντας το 2.♜b7#.

❷ *P. Petkov*, Stud. Tribuna 1964 (#2)

1.♙g4 [5]

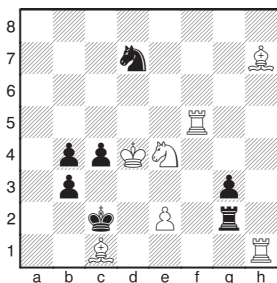
Αν στη θέση του διαγράμματος έπαιζαν τα Μαύρα θα γίνονταν αμέσως ματ, καθώς σε μετακίνηση του ♜ ακολουθεί 2.♙d7# ενώ στο 1...b2 υπάρχει 2.♙c2#. Δεν είναι όμως εύκολο για τα Λευκά να βρουν κίνηση αναμονής. Αν, π.χ., μετακινηθεί ο Βασιλιάς τους δέχεται σαχ. Δοκιμάζοντας τις κινήσεις του Αξιωματικού βλέπουμε ότι σε όλες τα Μαύρα καταφέρνουν να αμυνθούν, συχνά με μοναδικό τρόπο. Π.χ.: 1.♙e6? b2! ή 1.♙g6? ♜d7! ή 1.♙e4? ♜d5! Σε όλες εκτός από μία, το 1.♙g4!

❸ *S. Rothwell*, 1991 (#2)

1.♚g4 [5]

Κι εδώ τη λύση δίνει μία, απροσδόκητη αυτή τη φορά, κίνηση αναμονής: Τα Λευκά δεν απειλούν τίποτα, αλλά στο 1...hxg4 ή 1...gxh4 ή 1...♙a8 έχουν ματ με 2.♞h8, 2.♚g8 και 2.♚c8 αντίστοιχα.

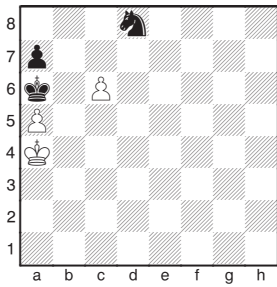

❹ *T. H. Bwee*, Suomen Shakki 1973 (#2)

1.♜d6 [5]

Φανταστείτε ότι ο λευκός Ίππος δεν υπήρχε και ότι έπαιζαν τα Μαύρα. Απειλούνται από άμεσο ματ με αποκάλυψη (αν ο ♞f5 πάει οπουδήποτε) που δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν: 1...♞h2 (για να κόψει τον ♙h7) 2.♞h5!# ή 1...♞g1 (δίνοντας τετράγωνο διαφυγής στον ♙c2) 2.♞f1!# ή 1...♞xe2 (για να παίξει στο e4 καλύπτοντας το σαχ) 2.♞f2!# ή 1...♙b1 (για να ξεφύγει) 2.♞a5!# ή 1...b2 (δίνοντας τετράγωνο στον ♙c2) 2.♞f3!#. Αν ο ♜d7 πάει στα c5, e5, f6 ή f8 (για να κόψει τον ♙h7 ή να του κλείσει το δρόμο) τότε 2.♞f5x♜!#. Φαίνεται, λοιπόν, ότι στην 1^η κίνηση αρκεί να παίξουμε κάπου τον ♜e4. Το κακό είναι ότι οι

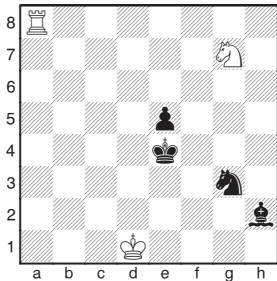
7 από τις 8 κινήσεις του Ίππου επιτρέπουν στα Μαύρα να αμυνθούν με κάποιον (ένα σε κάθε περίπτωση!) από τους προηγούμενους τρόπους! Έτσι τα 1.♜f6?, 1.♜g5?, 1.♜xg3?, 1.♜f2?, 1.♜d2?, 1.♜c3?, και 1.♜c5? επιτρέπουν τα 1...♜f8!, 1...♞h2!, 1...♞xg3!, 1...♞g1!, 1...♞xe2!, 1...b2! και 1...♙b1! αντίστοιχα. Μόνο το 1.♜d6! δεν «χαλάει» κάτι. Η περιφημη «ρόδα του Ίππου».

5 H. Weenink, 1918 (+)

1.c7 [1] ♖b7 2.c8=♙ [+3] 2...♗xa5 3.♞c5 [+1]

Μετά το προφανές 1.c7 τα Μαύρα αντιστέκονται με το 1...♗b7! καθώς στο 2.c8=♙? προκύπτει πατ ενώ στο 2.♗a3? υπάρχει απλά 2...♗d6. Μετά από 2.c8=♙! ♗xa5 (πού αλλού;) 3.♞c5! ο Ίππος απειλείται και το 3...♗b7 επιτρέπει το 4.♞c6#.

6 M. S. Liburkin, «64» 1935 (+)

1.♞a2 ♗g1 2.♞g2 [0,5] 2...♔f3 3.♞xg1 ♔f2 4.♞e1 e4 5.♗e6 [+1] 5...e3 6.♗c5 [+1,5] 6...e2+ 7.♗d2 ♗f1+ 8.♗c1 [+2]

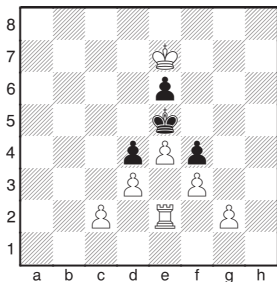
Βαριάντες χρήσιμες για την κατανόηση της λύσης:

α) 1...♗f1 2.♔e1!

β) 5.♔d2? e3+ 6.♞xe3 ♗f1+

γ) Φαίνεται ότι τα Λευκά αρκεί να παίξουν 6.♗d4 ή 6.♗f4, για να αντιμετωπίσουν την απειλή ...e2, τότε όμως υπάρχει το 6...e2+! 7.♗xe2 (7.♔d2 ♗e4+ και πέφτει ο Πύργος) 7...♗f1! και τα Λευκά, με Πύργο επιπλέον, δεν μπορούν να αποφύγουν το διαρκές σαχ ...♗e3+, ...♗f1+.

δ) Η 8η κίνηση του Λευκού (8.♗c1!), η πιο εντυπωσιακή της σπουδής, προσβλέπει στο 8...♗xe1 9.♗d3 ματ! (βλέπετε γιατί το «παρόμοιο» 8.♗c2 δεν κερδίζει;). Ο Συνθέτης σταματάει εδώ τη λύση, ωστόσο, παρά την υλική υπεροχή του Λευκού η νίκη δεν είναι ακόμη εντελώς ξεκάθαρη. Μια ενδεικτική βαριάντα, που δεν βαθμολογήθηκε επειδή μπορεί να παιχθεί και με αναστροφές στη σειρά των κινήσεων, είναι η 8...♗e3 9.♗c2 ♗h2 10.♗d3 ♗f3 11.♞b1! με νίκη (στο 11.♞a1?, αντί για το 11.♞b1!, υπάρχει ισοπαλία με διαρκές σαχ 11...♗d4+ 12.♔c3 ♗b5+ κλπ.

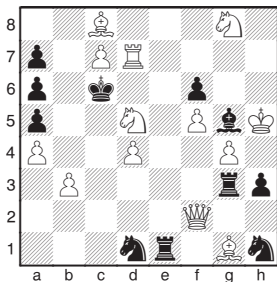
7 B. Tsekarkov, 1983 (#3)

1.♞e3

1...fxe3 2.g3 [2,5]

1...dxe3 2.c3 [2,5]

Τα Λευκά θυσιάζουν το μοναδικό τους κομμάτι για να κάνουν ματ με τα πόνια (1...dxe3 2.c3 e2 3.d4# ή 1...fxe3 2.g3 e2 3.f4#). Φυσικά το πρόβλημα επιλέχτηκε λόγω της μορφής του (χριστουγεννιάτικο δέντρο) που ταιριάζει με τις ημέρες αυτές...

8 V. L. Eaton & G. F. Anderson, British Chess Federation 1958 (#3)

1.♗e3 (απειλεί 2.♗e7+) [1]

1...♗xe3 2.♞f4 [0,8] (απειλεί 3.♞d6#)

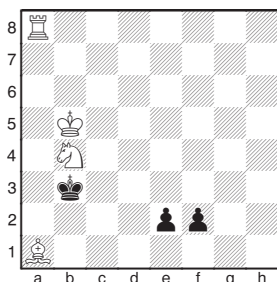
1...♞gxe3 2.♞f3+ [0,8] (2...♔b6 3.♞b7#)

1...♞exe3 2.♞e2 [0,8] (απειλεί 3.♞xa6#)

1...♗xe3 2.♞c2+ [0,8]

1...♔b6 2.♗c4+ [0,8]

Η θυσία του Ίππου στο e3 αφήνει ένα τετράγωνο διαφυγής στον μαύρο Βασιλιά αλλά απειλεί 2.♗e7+ ♔b6 3.♗d5# ή ♗c4#. Σε κάθε πάρσιμο του ♗e3 τα Λευκά θυσιάζουν τη Βασίλισσά τους (με 4 διαφορετικούς τρόπους!) αναγκάζοντας το μαύρο κομμάτι που ήρθε στο e3 να το εγκαταλείψει, επιτρέποντας έτσι το 3.d5# (αφού ο ♗g1 ελέγχει, πια, το τετράγωνο b6).

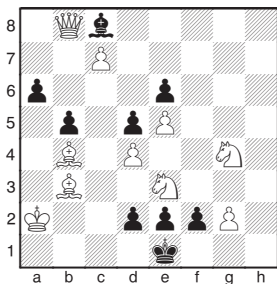
9 E. M. H. Guttman, 1935 (#4)

1.♞g8 f1=♗ 2.♞d8

2...e1=♗ 3.♞c8 [3,5] και 4.♞c3#

2...e1=♞ ή ♗ 3.♞d3+ [1,5] (3...♞/♗c3 4.♞xc3#)

Το άμεσο 1.♞c8? (απειλεί 2.♞c3#) δεν πετυχαίνει λόγω του 1...e1=♞! Εξίσου ανεπαρκές είναι το 1.♞d8? e1=♗! 2.♞c8 f1=♞+. Γι' αυτό πρώτα 1.♞g8! (απειλεί ματ στο g3) 1...f1=♗ 2.♞d8! (απειλεί ματ στο d3) 2...e1=♗ και μόνο τότε το 3.♞c8! φέρνει καρπούς. Τυπικό δείγμα της «νεογερμανικής» ή «λογικής» σχολής.

10 R. J. Millour, Themes-64 1967 (#4)

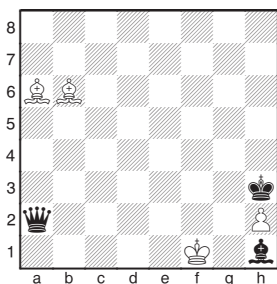
1. ♖a5

1... ♗b7 (ή 1... ♗d7) 2. ♜f8 f1=♞ ή ♞ 3. ♞b4 [2] (ακολουθεί 4. ♞xd2#)

1... b4 2. ♞xb4 f1=♞ 3. ♜f8 [2] (ακολουθεί 4. ♞f2#)

1... f1 ♞ ή ♞ ή ♗ ή ♘ 2. ♘c2+ ♗d1 3. ♘b4+ [1] (ακολουθεί 4. ♘d3#)

Το «κλειδί» 1. ♖a5! είναι κίνηση αναμονής. Ενδιαφέρον παρουσιάζει η αντιστροφή των ελιγμών της Βασίλισσας στις δύο πρώτες βαριάντες (♞b8-f8-b4-d2# και ♞b8-b4-f8-f2#) σε συνάρτηση με τις μαύρες προαγωγές. Αποτυγχάνουν οι «δοκιμές» 1. ♞b6? a5! 2. ♞xa5 f1=♞! 3. ♗b2 ♘xc3 και 1. ♞xc8? a5! 2. ♜f8 f1=♞! 3. ♞c5 axb4.

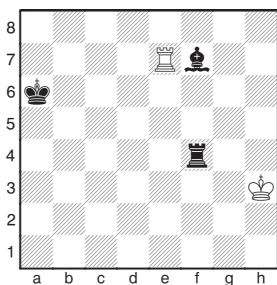

11 L. Barna, Tipografia 1968 (h#2, 2 λύσεις)

1. ♞xh2 ♗f2 2. ♗a8 ♗c8# [2,5]

1. ♘xh2 ♗c8 2. ♞a8 ♗c7# [2,5]

Προσέξτε την όμορφη εναλλαγή ρόλων στις δύο λύσεις: Στην πρώτη η μαύρη Βασίλισσα μπλοκάρει το τετράγωνο h2 ενώ ο ♗h1 παίζει τη μοναδική κίνηση αναμονής ♗a8! Στη δεύτερη ο Αξιωματικός μπλοκάρει το τετράγωνο h1 ενώ είναι η σειρά της Βασίλισσας να βρει τη μοναδική κίνηση αναμονής ♞a8!

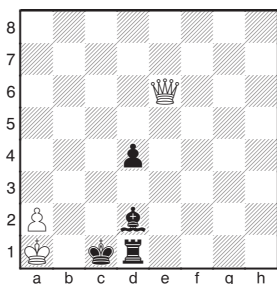

12 A. Petrov, Ideal-Mate Review 1985 (h#5, 2 λύσεις)

1. ♗d5 ♘g3 2. ♗b7 ♘xf4 3. ♘a7 ♘e5 4. ♘b8 ♘d6 5. ♘c8 ♞e8# [2,5]

1. ♞c4 ♞xf7 2. ♞c7 ♘g4 3. ♘b7 ♘f5 4. ♘c8 ♘e6 5. ♘d8 ♞f8# [2,5]

Στις δύο λύσεις εμφανίζεται η ίδια ακριβώς εικόνα ματ, μεταφερμένη κατά μία κάθετο γραμμή. Δεν είναι όμως μόνο αυτό το στοιχείο που δίνει «ιδεολογική ενότητα» στις λύσεις και ομορφιά στη σύνθεση: Εναλλάσσοντας ρόλους, το ένα από τα δύο μαύρα κομμάτια (♞/♗) κόβεται, ενώ το άλλο βοηθάει το Βασιλιά του να φτάσει στην 8η γραμμή, στερώντας του μάλιστα ένα τετράγωνο διαφυγής στην τελική εικόνα ματ!

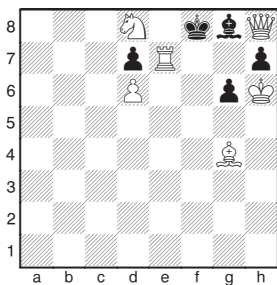
13 T. Amirov, Bilten 1963 (s#2)

1. ♞b3 (απειλεί 2. ♞c2+) [1]

1... ♗c3+ 2. ♞b2+ [2] (2... ♗xb2#)

1... d3 2. ♞c3+ [2] (2... ♗xc3#)

Μετά από το «κλειδί» 1. ♞b3! οι δύο άμυνες του μαύρου στην απειλή 2. ♞c2+ ♘xc2# δίνουν τη δυνατότητα για ισάριθμα νέα ματ, που δεν υπήρχαν προηγουμένως.

14 A. Kalinin, 1994 (s#6)

1. ♘f7 g5 2. ♞e5 ♗xf7 3. ♞e8+ ♗xe8 4. ♞h8+ ♘f7 5. ♘h5 h6 6. ♞g7+ [5]

Πότε με κινήσεις αναμονής και πότε με απειλές τα Λευκά αναγκάζουν τον αντίπαλό τους να «φτιάξει» αυτήν την όμορφη εικόνα ματ (6... ♘xg7#).